

Vergaderjaar 2015–2016

34 475 XIII

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Economische Zaken en Diergezondheidsfonds 2015

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2015 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie;
3. de begrotingsstaat inzake het Diergezondheidsfonds.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

B. BEGROTINGSTOELICHTING

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

11 Goed functionerende economie en markten	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2015	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmutaties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
VERPLICHTINGEN	192.396	5.736	3.240	201.372	197.904	- 3.468
UITGAVEN	192.483	5.346	4.062	201.891	200.072	- 1.819
<i>Subsidies</i>	<i>1.400</i>		<i>- 500</i>	<i>900</i>	<i>900</i>	<i>0</i>
Digitalisering regionale radio	1.400		- 500	900	900	0
<i>Opdrachten</i>	<i>14.186</i>	<i>1.264</i>	<i>- 4.507</i>	<i>10.943</i>	<i>8.575</i>	<i>- 2.368</i>
Onderzoek en Opdrachten	1.866	457	1.341	3.664	2.961	- 703
PIANOO/TenderNed	6.857	1.243	- 5.800	2.300	1.040	- 1.260
Beleidsvoorbereiding en evaluaties						
Frequenties en Veiligheid	5.463	- 436	- 48	4.979	4.574	- 405
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>9.825</i>	<i>1.731</i>	<i>7.632</i>	<i>19.188</i>	<i>20.074</i>	<i>886</i>
Agentschap Telecom	9.825	1.661	274	11.760	12.021	261
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland		70	758	828	996	168
DICTU			6.600	6.600	7.057	457
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>162.309</i>	<i>2.590</i>	<i>2.259</i>	<i>167.158</i>	<i>166.532</i>	<i>- 626</i>
Metrologie	13.935	300	- 235	14.000	14.268	268
Raad voor Accreditatie	105		155	260	190	- 70
ACM	402		278	680	645	- 35
CBS	147.867	2.290	2.061	152.218	151.429	- 789
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	<i>4.763</i>	<i>- 239</i>	<i>- 822</i>	<i>3.702</i>	<i>3.991</i>	<i>289</i>
Nederlands Normalisatie Instituut (NEN)	1.039		91	1.130	1.234	104
Internationale organisaties	3.664	- 239	- 925	2.500	2.757	257
Raad van deskundigen voor de nationale meetstandaarden	60		12	72		- 72
ONTVANGSTEN	52.265	- 15.100	- 10.097	27.068	52.224	25.156
High Trust	31.300		- 10.508	20.792	31.880	11.088
Diverse ontvangsten	20.965	- 15.100	411	6.276	20.344	14.068

Toelichting op de ontvangsten

High Trust

De realisatie is hoger dan de raming vanwege een vervroegde boeteontvangst in 2015 die was voorzien voor 2016.

Diverse ontvangsten

De hogere ontvangsten zijn het gevolg van een bij Voorjaarsnota 2015 voorziene restitutie inzake FM-vergunningen voor commerciële radio. Deze restitutie heeft uiteindelijk niet plaatsgevonden omdat in 2016 op last van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) een nieuw bedrag moet worden vastgesteld dat vervolgens zal worden verrekend met de al door het betrokken radiostation betaalde bedragen.

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

12 Een sterk innovatievermogen	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e supplettoire begroting 2015	Mutaties 2 ^e supplettoire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmu- taties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+ (2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
VERPLICHTINGEN	488.699	101.217	46.285	636.201	638.508	2.307
UITGAVEN	569.897	2.991	- 39.558	533.330	534.926	1.596
<i>Subsidies</i>	82.422	11.335	- 44.795	48.962	45.154	- 3.808
MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	47.957	- 2.400	- 24.257	21.300	21.133	- 167
Eurostars	11.174	- 650	- 2.332	8.192	8.531	339
Lucht- en Ruimtevaart	13.347	12.885	- 20.519	5.713	3.511	- 2.202
Overig	9.944	1.500	2.313	13.757	11.979	- 1.778
<i>Opdrachten</i>	1.464	- 195	- 420	849	1.650	801
Onderzoek en opdrachten	1.464	- 195	- 420	849	1.650	801
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	61.643	- 124	- 3.253	58.266	57.773	- 493
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland	61.004	- 123	- 3.469	57.412	56.995	- 417
Dienst Landelijk Gebied	500	- 500				
Agentschap Telecom	139	499	216	854	778	- 76
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	113.349	8.247	151	121.747	121.747	0
TNO	113.349	8.247	151	121.747	121.747	0
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	311.019	- 16.272	8.759	303.506	308.603	5.097
Toeslag Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI-toeslag)	60.945	- 9.770	1.862	53.037	54.638	1.601
Internationaal Innoveren	14.000		4.031	18.031	17.019	- 1.012
Topsectoren overig	132.146	- 12.067	3.271	123.350	128.268	4.918
Marin, Deltares, NLR	40.833	3.565	371	44.769	44.589	- 180
Ruimtevaart (ESA)	61.925	2.000	- 117	63.808	63.982	174
Overig	1.170		- 659	511	107	- 404
ONTVANGSTEN	42.013	2.000	0	44.013	51.891	7.878
Luchtvaartkredietregeling	3.800		- 206	3.594	4.980	1.386
Technische Ontwikkelingsprojecten (TOP)	3.000		- 2.435	565	948	383
Rijksoctrooiwet	31.212		2.702	33.914	39.456	5.542
Eurostars	2.413		- 1.913	500	112	- 388
Diverse ontvangsten	1.588	2.000	1.852	5.440	6.395	955

Toelichting op de verplichtingen

Toeslag Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI-toeslag).

In 2015 is voor de TKI-toeslagregeling € 118,7 mln aan verplichtingen gerealiseerd. Dit is € 8,7 mln meer dan bij Najaarsnota 2015 werd verwacht. Bij Najaarsnota 2015 was reeds geanticipeerd op een groter beroep op de regeling op basis van de verwachtingen in oktober. Op basis van het beeld begin december bleek dat het beroep nog hoger zou zijn. Dit is per brief (TK, 34 300 XIII, nr. 166) aan de Kamer gemeld. De uitfinanciering van deze verplichtingen vindt plaats gedurende 6 à 7 jaar en wordt ingepast in het beschikbare kasbudget.

Toelichting op de uitgaven

Topsectoren overig

Voor de uitfinanciering van het verplichtingen in het kader van het oud FES-project BeBasic was meer kasbudget nodig dan geraamd stond in de begroting (€ 8 mln). Tegenover deze hogere uitgaven stonden lagere uitgaven voor onder andere de uitfinanciering van Phase 2 (– € 2,5 mln).

Toelichting op de ontvangsten

Er zijn € 5,5 mln meer octrooiopbrengsten gerealiseerd dan in de Najaarsnota werd geraamd. Voor € 1 mln is de stijging van de octrooi-ontvangsten toe te rekenen aan de toename van het aantal in Nederland geldig geworden (Europese) octrooien. Daarnaast zijn de meeropbrengsten deels het gevolg van een eerdere toename van het aantal nationale octrooien, waarvan het effect pas later zichtbaar wordt.

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

13 Een excellent ondernemingsklimaat	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e suppletioire begroting 2015	Mutaties 2 ^e suppletioire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmutaties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
VERPLICHTINGEN	1.798.832	669.048	4.369	2.472.249	928.330	– 1.543.919
Waarvan garantieverplichtingen	1.591.250	674.000	– 749	2.264.501	722.430	– 1.542.071
UITGAVEN	306.921	– 5.367	8.428	309.982	294.859	– 15.123
<i>Garanties</i>	<i>95.886</i>		<i>11.251</i>	<i>107.137</i>	<i>91.429</i>	<i>– 15.708</i>
BMKB	71.000			71.000	65.330	– 5.670
Groefaciliteit	9.365		– 749	8.616	3.499	– 5.117
Interne begrotingsreserve Groefaciliteit			12.000	12.000	12.000	0
Garantie Ondernemings-financiering (GO)	11.842			11.842	10.600	– 1.242
Borgstelling Scheepsnieuwbouw	3.679			3.679	0	– 3.679
<i>Subsidies</i>	<i>41.473</i>	<i>– 628</i>	<i>– 17.126</i>	<i>23.719</i>	<i>26.537</i>	<i>2.818</i>
Bevorderen ondernemerschap	27.222	– 738	– 17.300	9.184	10.675	1.491
Interdepartementaal Programma Biobased Economy	1.500	110	– 110	1.500	951	– 549
Uitfinanciering subsidies	12.751		284	13.035	14.911	1.876
<i>Opdrachten</i>	<i>24.110</i>	<i>– 9.777</i>	<i>6.278</i>	<i>20.611</i>	<i>21.411</i>	<i>800</i>
Onderzoek & ontwikkeling	1.402	120	306	1.828	2.120	292
ICT-beleid	17.819	– 7.267	6.888	17.440	18.040	600
Beleidsvoorbereiding en evaluaties	2.559	– 2.500	– 45	14	0	– 14
Regiegroep Regeldruk / ACTAL	2.330	– 130	– 871	1.329	1.251	– 78
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	<i>17.855</i>	<i>– 3.734</i>	<i>1.047</i>	<i>15.168</i>	<i>13.536</i>	<i>– 1.632</i>
NBTC	8.471		339	8.810	8.810	0
UNWTO	240			240	313	73
Bijdragen aan instituten	9.144	– 3.734	708	6.118	4.413	– 1.705
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>107.271</i>	<i>170</i>	<i>478</i>	<i>107.919</i>	<i>109.287</i>	<i>1.368</i>
Kamers van Koophandel / Ondernemerspleinen	107.271	170	478	107.919	109.287	1.368
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>20.326</i>	<i>8.602</i>	<i>6.500</i>	<i>35.428</i>	<i>32.659</i>	<i>– 2.769</i>
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland	18.117	8.602	6.499	33.218	30.501	– 2.717
Logius	2.209		1	2.210	2.158	– 52
ONTVANGSTEN	78.041	790	1.039	79.870	63.493	– 16.377
BMKB	25.000			25.000	32.307	7.307
BMKB begrotingsreserve	25.406			25.406	12.387	– 13.019

13 Een excellent ondernemingsklimaat	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2015	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmutaties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
Groefaciliteit	8.000			8.000	2.964	- 5.036
Garantie Ondernemingsfinanciering	13.000			13.000	9.443	- 3.557
Garantie Ondernemingsfinanciering begrotingsreserve					1.898	1.898
Borgstelling Scheepsnieuwbouw	4.000			4.000	15	- 3.985
Joint Strike Fighter	1.204			1.204	1.297	93
Diverse ontvangsten	1.431	790	1.039	3.260	3.184	- 76

Toelichting op de verplichtingen

Op artikel 13 is voor ruim € 1,5 mld minder aan verplichtingen aangegaan. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat voor het verstrekken van garanties minder verplichtingenruimte nodig was dan geraamd. Voor de BMKB is € 84,1 mln niet benut (beschikbaar was € 530,2 mln), bij de Groefaciliteit is € 85,6 mln niet benut (beschikbaar was € 114,3 mln), bij de Garantie Ondernemersfinanciering (GO) is € 131,1 mln niet benut (beschikbaar was € 250 mln) en bij de Borgstelling Scheepsnieuwbouw is 358,0 mln niet benut (beschikbaar was € 400 mln).

De beschikbare garantiebudgetten betreffen de maximaal beschikbare plafonds. Het is geen doel op zich om deze ruimte jaarlijks maximaal te benutten. De regelingen ademen namelijk mee met de economische conjunctuur. Bij de BMKB, de GO en de GSF is in 2015 sprake van een hogere benutting ten opzichte van vorig jaar. De uiteindelijke benutting van het budget van de Groefaciliteit (GF) ligt flink lager dan het aanvankelijke beroep omdat in de praktijk onder de GF goedgekeurde participaties geen doorgang vinden.

Op MKB-financiering is een garantieverplichting aangegaan van € 86,7 mln aan de Europese Investeringsbank voor de € 100 mln funding aan Qredits. Het niet-benutte budget van het Aanvullend Actieplan MKB-financiering (€ 883,3 mln) blijft beschikbaar in 2016.

Toelichting op de uitgaven

De uitgaven op de BMKB lagen € 5,7 mln onder de raming omdat er minder verliesdeclaraties werden ingediend dan eerder werd aangenomen.

De uitgaven van de Groefaciliteit waren € 5,1 mln lager dan begroot. Vanwege een lager dan geraamde benutting in voorgaande jaren valt het totaal van de ingediende schadedeclaraties ook lager uit.

Toelichting op de ontvangsten

Door hogere terugontvangsten als gevolg van afgewezen verliesdeclaraties vielen de totale inkomsten voor de BMKB € 7 mln hoger uit. Hierdoor en vanwege de lagere omvang aan verliesdeclaraties hoefde uiteindelijk € 13 mln minder aan de interne begrotingsreserve onttrokken te worden.

Vanwege de lagere benutting in voorgaande jaren vallen de ontvangsten voor de Groefaciliteit € 5 mln lager uit. Hier staan ook lagere uitgaven als gevolg van schades tegenover.

Toelichting op de interne begrotingsreserves

Interne begrotingsreserve BMKB

Bedragen x € 1.000

Stand 1/1/2015	66.555
+ Storting	
- Onttrekking	- 12.387
Stand per 31/12/2015	54.168

De onttrekking dient ter dekking van de schadebetalingen BMKB zoals toegelicht in de EZ-begroting 2015.

Interne begrotingsreserve Groeifaciliteit

Bedragen x € 1.000

Stand 1/1/2015	5.000
+ Storting	+12.000
- Onttrekking	
Stand per 31/12/2015	17.000

In het kader van het Aanvullend Actieplan MKB-financiering is € 12 mln aan de EZ-begroting toegevoegd voor een kasreserve voor de garanties voor achtergestelde leningenfondsen. Het achtergestelde leningenfonds van het NLI gaat gebruik maken van de Groeifaciliteit. Daarom is € 12 mln toegevoegd aan de begrotingsreserve van de Groeifaciliteit.

Interne begrotingsreserve Garantie Ondernemersfinanciering

Bedragen x € 1.000

Stand 1/1/2015	55.009
+ Storting	
- Onttrekking	- 1.898
Stand per 31/12/2015	53.111

De onttrekking dient ter dekking van de schadebetalingen Garantie Ondernemersfinanciering.

Interne begrotingsreserve Garantiefaciliteit Scheepsnieuwbouwfinanciering

Bedragen x € 1.000

Stand 1/1/2015	10.044
+ Storting	
- Onttrekking	
Stand per 31/12/2015	10.044

Interne begrotingsreserve Garantie MKB-financiering

Bedragen x € 1.000

Stand 1/1/2015	9.000
+ Storting	
- Onttrekking	
Stand per 31/12/2015	9.000

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

14 Een doelmatige en duurzame energievoorziening	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2015	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmutaties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
VERPLICHTINGEN	3.960.853	9.320	1.900.906	5.871.079	6.494.697	623.618
Waarvan garantieverplichtingen	62.400	0	- 62.400	0	31.873	31.873
UITGAVEN	1.619.026	35.682	- 69.501	1.585.207	1.557.919	- 27.288
<i>Subsidies</i>	<i>1.410.701</i>	<i>8.560</i>	<i>- 61.720</i>	<i>1.357.541</i>	<i>1.347.519</i>	<i>- 10.022</i>
Topsectoren Energie	67.993	- 200	18.802	86.595	57.681	- 28.914
Energie-innovatie (IA)	7.872		14.600	22.472	17.300	- 5.172
Green Deal	750	1.094	- 1.093	751	1.809	1.058
Energieakkoord	35.464		- 22.450	13.014	10.631	- 2.383
MEP	380.000	- 1.613	- 13.400	364.987	362.995	- 1.992
SDE /SDE+	804.749	- 1.816	- 532	802.401	323.059	- 479.342
Interne begrotingsreserve duurzame energie					503.423	503.423
Compensatie Energie-intensieve bedrijven (ETS)	77.000	4.045	- 49.045	32.000	31.765	- 235
CCS	19.557		- 17.057	2.500	2.500	0
Hoge Flux Reactor	7.250			7.250	7.250	0
Elektrisch rijden	1.120		493	1.613	1.541	- 72
Caribisch Nederland	7.000	7.050	- 1.878	12.172	17.108	4.936
Overige subsidies	1.946		9.840	11.786	10.457	- 1.329
<i>Garanties</i>	<i>1.000</i>			<i>1.000</i>	<i>1.922</i>	<i>922</i>
Geothermie	1.000			1.000	0	- 1.000
Interne Begrotingsreserve Geothermie					1.922	1.922
<i>Opdrachten</i>	<i>24.528</i>	<i>204</i>	<i>3.551</i>	<i>28.283</i>	<i>19.813</i>	<i>- 8.470</i>
O&O bodembeheer	766	5.727	2.411	8.904	12.651	3.747
Joint implementation	1.300	537	- 1.811	26	252	226
Straling	6.060	- 6.060	40	40	50	10
Pallas	13.500		- 1.962	11.538	0	- 11.538
Onderzoek en opdrachten	2.902		4.873	7.775	6.860	- 915
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>44.963</i>	<i>- 4.846</i>	<i>4.222</i>	<i>44.339</i>	<i>41.805</i>	<i>- 2.534</i>
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland	39.557	- 1.119	4.178	42.616	40.168	- 2.448
Dienst Landelijk Gebied	500	- 500				0
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	680	- 1	7	686	681	- 5
Kern Fysische Dienst	3.226	- 3.226	26	26	0	- 26
KNMI	1.000		11	1.011	956	- 55
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>113.113</i>		<i>- 4.997</i>	<i>108.116</i>	<i>107.423</i>	<i>- 693</i>
Doorsluis COVA heffing	111.000		- 5.000	106.000	106.074	74
TNO bodembeheer	2.113		3	2.116	1.349	- 767
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	<i>24.721</i>	<i>31.764</i>	<i>- 10.557</i>	<i>45.928</i>	<i>39.437</i>	<i>- 6.491</i>
ECN/NRG	23.949	31.880	- 10.301	45.528	38.819	- 6.709
Diverse instituten	772	- 116	- 256	400	618	218
ONTVANGSTEN	9.535.411	- 1.280.000	- 1.080.708	7.174.703	6.851.765	- 322.938
COVA	111.000		- 5.000	106.000	106.074	74
SDE+	320.000		- 41.000	279.000	278.861	- 139
Aardgasbaten	9.100.000	- 1.300.000	- 1.050.000	6.750.000	6.424.910	- 325.090
Ontvangsten zoutwinning	1.761		581	2.342	2.342	0
Diverse ontvangsten	2.650		14.711	17.361	19.578	2.217
Onttrekking uit interne begrotingsreserve duurzame energie		20.000		20.000	20.000	0

Toelichting op de verplichtingen

Duurzame energieproductie (MEP/SDE/SDE+)

De slotwetmutatie bij de verplichtingen (€ 624 mln voor het totaal van artikel 14) betreft voor het grootste deel (€ 503 mln) een administratief technische mutatie als gevolg van het storten in de interne begrotingsreserve van de kasmiddelen die in 2015 voor duurzame energieproductie beschikbaar waren maar niet zijn uitgegeven. Daarnaast is sprake van een verplichtingenmutatie van totaal € 33,8 mln voor de garantieregeling Geothermie (€ 31,9 mln garantieverplichting; zie onderstaande toelichting en € 1,9 mln storting in de begrotingsreserve).

Garantieverplichtingen

De verplichtingenrealisatie betreft in zijn geheel Geothermie. De openstelling van deze regeling loopt over de jaargrens heen (oktober 2015 tot en met maart 2016). De verwachting was dat de eerste aanvragen zich in 2016 zouden aandienen, echter al in 2015 zijn vier aanvragen ontvangen en verwerkt.

Toelichting op de uitgaven

Subsidies

Topsectoren Energie

De lagere realisatie is met name het gevolg van lagere uitgaven op de SDE+ projecten van de topsector energie vanwege vertraging in het opstarten van de projecten.

SDE/SDE+

Op de SDE en de SDE+-regeling is per saldo € 479 mln minder uitgegeven dan begroot, voornamelijk als gevolg van de vertraging in de start van een aantal grote energieprojecten. Het bedrag dat niet is uitgegeven is in de interne begrotingsreserve duurzame energie gestort.

Opdrachten

Pallas

In de begroting is een raming opgenomen voor betaling van de tweede tranche van een in 2012 toegezegde totale lening van € 40 mln van het Ministerie van Economische zaken en € 40 mln van de provincie Noord-Holland. Eind 2015 kwamen er echter vragen vanuit de provincie Noord-Holland over het project. Deze vragen hadden betrekking op de marktvooruitzichten voor Pallas, de ontwikkeling van een level playing field, de positionering van Pallas als onderzoeksreactor, de belangstelling van investeerders en de liquiditeitsbehoefte van de Stichting Pallas. De gerezen vragen zorgden voor uitstel van de betaling door Noord-Holland en dit heeft er toe geleid dat ook de tweede tranche van Economische Zaken uiteindelijk niet is uitbetaald in 2015.

Toelichting op de ontvangsten

Aardgasbaten

Door het besluit tot verlaging van het gaswinningsplafond en de daling van de gasprijs zijn de aardgasbaten lager uitgevallen.

Toelichting op de interne begrotingsreserves

Interne begrotingsreserve Geothermie

Bedragen x € 1.000

Stand 1/1/2015	20.037
+ storting	1.922
- onttrekking	
Stand per 31/12/2015	21.959

De interne begrotingsreserve voor de garantieregeling Geothermie is bedoeld om het budget voor deze regeling meerjarig in te kunnen zetten en een eventuele mismatch in de tijd tussen inkomsten en uitgaven op te vangen. Om gebruik te kunnen maken van de garantieregeling Geothermie betalen marktpartijen een premie aan de uitvoerder van de regeling (RVO) die wordt gestort in de interne begrotingsreserve. Als dekking voor eventuele toekomstige uitgaven heeft in 2015 een storting van € 1,9 mln in de interne begrotingsreserve plaatsgevonden.

Interne begrotingsreserve Duurzame energie

Bedragen x € 1.000

Stand 1/1/2015	594.363
+ storting SDE/SDE+	479.344
+ storting MEP	1.992
+ storting SDE+ projecten topsectoren	21.101
+ storting diverse projecten Energieakkoord	986
- onttrekking	- 20.000
Stand per 31/12/2015	1.077.786

De interne begrotingsreserve Duurzame energie is bestemd voor onbesteed gebleven middelen als gevolg van vertraging bij projecten waaraan reeds subsidie is toegekend en reeds verplichte projecten die niet tot uitvoering komen en door andere projecten moeten worden vervangen met het oog op het bereiken van de doelstelling. Via de begrotingsreserve blijven de middelen beschikbaar tot het moment dat ze alsnog zullen worden uitbetaald. In 2015 is € 503 mln in de reserve gestort en € 20 mln aan de reserve onttrokken.

Interne begrotingsreserve risicopremie lening ECN/NRG

Bedragen x € 1.000

Stand 1/1/2015	6.600
+ storting	0
- onttrekking	0
Stand per 31/12/2015	6.600

De middelen op de interne begrotingsreserve risicopremie ECN/NRG zullen worden aangesproken als ECN, al dan niet tijdelijk, (gedeeltelijk) niet kan voldoen aan de terugbetalingsverplichtingen volgens de afgesloten leningsovereenkomst.

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

16 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2015	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmutaties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
VERPLICHTINGEN	658.062	46.077	32.358	736.497	623.541	- 112.956
Waarvan garantieverplichtingen	131.869			131.869	28.348	- 103.521
UITGAVEN	585.628	36.109	32.408	654.145	667.686	13.541
<i>Subsidies</i>	<i>53.904</i>	<i>24.829</i>	<i>- 1.318</i>	<i>77.415</i>	<i>90.430</i>	<i>13.015</i>
Duurzame veehouderij	7.483	560	2.617	10.660	14.088	3.428
Investeringsregeling duurzame stallen	3.211		2.900	6.111	7.663	1.552
Kleine en grote netwerken POP-Nieuwe Uitdagingen	1.176		3	1.179	1.742	563
Regeling fijnstofmaatregelen	1.820		5	1.825	3.261	1.436
Overig	1.276	560	- 291	1.545	1.422	- 123
Plantaardige productie	15.526	- 3.613	- 996	10.917	9.562	- 1.355
Duurzaamheids-investeringen Nieuwe Uitdagingen	4.975	- 500	- 1.000	3.475	3.275	- 200
Demoregeling Schoon en Zuinig	1.032		3	1.035	911	- 124
Investeringsregeling energiebesparing (IRE)	375			375	113	- 262
Marktintroductie energie innovaties (MEI)	8.749	- 3.113		5.636	4.788	- 848
Overig	395		1	396	475	79
Diergezondheid en dierenwelzijn	2.008		- 2.008		3.368	3.368
Regeling in beslag genomen goederen	2.008		- 2.008		3.368	3.368
Visserij	7.483	350	21	7.854	6.229	- 1.625
Regelingen onder het nieuwe EFMZV	5.003		- 5.003		5.017	5.017
Overige (uitfinanciering regelingen onder EVF)	2.480	350	7	2.837	1.212	- 1.625
Interne begrotingsreserve visserij			5.017	5.017	0	- 5.017
Agrarisch ondernemerschap	11.138	- 2.650	- 981	7.507	9.496	1.989
Flankerend beleid pelsdierhouders	2.000	- 2.000			2.006	2.006
Brede weersverzekering	6.650	- 650	- 1.981	4.019	3.550	- 469
Investeringsregeling Jonge Agrariërs	2.488		1.000	3.488	3.940	452
Agrarische innovatie	2.997	1.235	9	4.241	3.416	- 825
Samenwerking POP Nieuwe uitdagingen	1.400		4	1.404	1.978	574
Overig	1.597	1.235	5	2.837	1.438	- 1.399
<i>Apurement</i>	<i>7.269</i>	<i>28.947</i>	<i>20</i>	<i>36.236</i>	<i>44.271</i>	<i>8.035</i>
Regeling apurement	7.269		20	7.289	11.799	4.510
Bijdrage begrotingsreserve apurement		28.947		28.947	32.472	3.525
<i>Garanties</i>	<i>22.500</i>	<i>2.000</i>	<i>10.521</i>	<i>35.021</i>	<i>33.862</i>	<i>- 1.159</i>
Bijdrage begrotingsreserve Borgstellingsfaciliteit	3.000	2.000	14	5.014	3.008	- 2.006
Verliesdeclaraties Borgstellingsfaciliteit	17.000		10.500	27.500	28.347	847
Garantstelling Marktintroductie Innovaties (GMI)	2.500		7	2.507	2.507	0
<i>Opdrachten</i>	<i>134.903</i>	<i>3.711</i>	<i>7</i>	<i>138.621</i>	<i>136.539</i>	<i>- 2.082</i>
Duurzame veehouderij	5.610	- 860	516	5.266	4.282	- 984
Mestbeleid	10.640	- 1.740	- 1.370	7.530	9.161	1.631
Plantaardige productie	1.739	40	- 467	1.312	1.092	- 220
Plantgezondheid	2.362	226	- 369	2.219	1.758	- 461
Diergezondheid en dierenwelzijn	10.104	676	240	11.020	8.044	- 2.976
Voedselveiligheid- en kwaliteit	4.917	367	- 1.097	4.187	3.820	- 367
Voedselzekerheid en internationaal en Europees landbouwbeleid	3.745	- 1.247	- 102	2.396	1.741	- 655
Visserij	1.180	- 66	- 326	788	3.398	2.610
Agrarisch ondernemerschap	2.364	- 100	770	3.034	2.849	- 185
Agrarische innovatie en overig	500	169		669	760	91
Kennisontwikkeling en innovatie	91.742	6.246	2.212	100.200	99.634	- 566
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>86.883</i>	<i>- 2.963</i>	<i>- 450</i>	<i>83.470</i>	<i>82.746</i>	<i>- 724</i>
Medebewind en overige voormalige publieke PBO-taken	7.333	- 1.736	- 1.141	4.456	4.774	318
Dienst Landbouwkundig Onderzoek	75.816		- 167	75.649	75.221	- 428

16 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e suppletioire begroting 2015	Mutaties 2 ^e suppletioire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmutaties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
Zon-MW (dierproeven)	1.880	- 1.880			0	0
College Toelating Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden	1.037	653	753	2.443	2.751	308
Centrale Commissie Dierproeven	817		105	922	0	- 922
<i>Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken</i>	<i>3.972</i>	<i>800</i>	<i>3.657</i>	<i>8.429</i>	<i>14.064</i>	<i>5.635</i>
Diergezondheidsfonds	3.972	800	3.657	8.429	14.064	5.635
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	<i>8.672</i>	<i>2.350</i>	<i>10</i>	<i>11.032</i>	<i>10.519</i>	<i>- 513</i>
FAO en overige contributies	8.672	2.350	10	11.032	10.519	- 513
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>274.794</i>	<i>5.382</i>	<i>19.981</i>	<i>300.157</i>	<i>299.561</i>	<i>- 596</i>
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	129.706	- 530	12.848	142.024	141.829	- 195
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland	136.932	4.833	8.528	150.293	149.999	- 294
Dienst Landelijk Gebied	1.121	379	- 1.500		0	0
Rijksrederij	7.035	700	105	7.840	7.733	- 107
ONTVANGSTEN	313.058	30.087	- 224.516	118.629	123.539	4.910
Agrarisch ondernemerschap		245	373	618	267	- 351
Mestbeleid	7.209	- 700	- 1.800	4.709	3.324	- 1.385
Diergezondheid en dierenwelzijn	500	200	1.300	2.000	2.399	399
Voedselveiligheid en kwaliteit	430	70		500	374	- 126
Voedselzekerheid en internationaal en Europees landbouwbeleid	259.170	28.375	- 242.872	44.673	40.697	- 3.976
Visserij	4.993	700		5.693	9.154	3.461
Agrarische innovatie en overig		500		500	1.832	1.332
Kennisontwikkeling en innovatie	12.363	147	2.342	14.852	13.617	- 1.235
Garanties (provisies)	1.800	200		2.000	1.696	- 304
Agentschappen			5.689	5.689	5.689	0
Begrotingsreserves	26.593	350	10.452	37.395	44.490	7.095

Toelichting op de verplichtingen

Een groot gedeelte van de beschikbare garantieruimte komt te vervallen, omdat in 2015 weinig investeringen zijn gedaan waarop een garantstelling van de Garantieregeling Landbouw (en plus) rust.

Toelichting op de uitgaven

Subsidies

Diergezondheid en dierenwelzijn

Voor de Regeling in beslag genomen goederen (dieren) stond het beschikbare budget geraamd bij het opdrachtenbudget. De uitgaven worden verantwoord bij het subsidiedeel, de uitputting is uiteindelijk € 1,3 mln hoger uitgevallen dan geraamd.

Visserij

Op het onderdeel Visserij zijn meer uitgaven verricht in het kader van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMVZ) voor € 5,0 mln. De dekking komt uit de interne begrotingsreserve visserij.

Apurement

De uitgaven voor de regeling apurement is € 4,5 mln hoger uitgevallen dan geraamd.

Bij de slotbetaling is een € 3,5 mln hogere bijdrage in de begrotingsreserve apurement gestort.

Bijdrage aan andere begrotingshoofdstukken

De storting in het DGF is met € 5,6 mln verhoogd om beter aansluiting te vinden bij de geraamde DGF-uitgaven.

Opdrachten

In het kader van het mestbeleid zijn extra opdrachten betaald voor € 3,1 mln.

Toelichting op de ontvangsten

Voedselzekerheid en internationaal en Europees landbouwbeleid

De lagere ontvangst van € 4 mln hangt samen met vertraging in de EU-ontvangsten en de lagere ontvangst bij de vervallen waarborgen.

Begrotingsreserves

De hogere ontvangst van € 7,1 mln hangt samen met extra uitgaven voor de visserij en de landbouw, waardoor meer uit de reserves moest worden onttrokken.

Toelichting op de Interne begrotingsreserves

In onderstaande tabellen wordt het verloop van de interne begrotingsreserves toegelicht.

Interne begrotingsreserve Landbouw

Bedragen x € 1.000

Stand 1/1/2015	33.249
+ bijschrijving rente	0
+ Storting voor uitfinanciering regeling Marktintroductie Energie Innovaties (MEI)	868
+ Storting voor uitfinanciering diverse regelingen gefinancierd met PAS-middelen	2.657
- Onttrekking voor betaling diverse regelingen	3.900
- Onttrekking voor betaling diverse projecten	7.094
- Onttrekking voor Ctgb	908
Stand per 31/12/2015	24.872

Toelichting op de stortingen

De uitfinanciering van de openstellingen van de regelingen MEI en PAS lopen ook de komende jaren nog door. Om kasbudget beschikbaar te houden voor de betalingen op de openstellingen, is het niet gebruikte kasbudget in de reserve landbouw gestort.

Toelichting op de onttrekkingen

In het verleden zijn bedragen in de reserve gestort om de uitfinanciering op diverse regelingen en projecten te kunnen financieren. In 2015 zijn daarvoor bedragen aan de reserve onttrokken. Het gaat daarbij om onder

andere de duurzame stallen, investeringsregeling Jonge Agrariërs, regeling Fijnstofmaatregelen en de uitvoering van diverse projecten op het gebied van intensieve veehouderij. Op het budget voor College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) is een jaarlijks tekort. De onttrekking uit de reserve heeft tot doel dit tekort voor 2014 te dekken. Voor 2016 tot en met 2018 wordt eveneens een jaarlijkse onttrekking voorzien.

Interne begrotingsreserve Visserij

Bedragen x € 1.000

Stand 1/1/2015	13.425
+ bijschrijving rente	0
+ storting voor subsidieregelingen onder EFMZV	5.017
- onttrekking voor subsidieregelingen onder EVF as 1	92
- onttrekking voor subsidieregelingen onder EVF as 2	199
- onttrekking voor subsidieregelingen onder EVF as 3	920
Stand per 31/12/2015	17.231

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen

Voor de cofinanciering van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) is een bedrag van € 5 mln gestort omdat voor de opengestelde regelingen nog geen uitgaven zijn gedaan. Er is € 1,2 mln onttrokken aan de interne begrotingsreserve Visserij om de nationale cofinanciering van het Europees Visserijfonds (EVF) aan te vullen.

Interne begrotingsreserve Borgstellingsfaciliteit

Bedragen x € 1.000

Stand 1/1/2015	41.290
+ bijschrijving rente	0
+ storting voor flankerend beleid pelsdierhouderij	2.006
+ storting voor dekking verliesdeclaraties	5.516
- Onttrekking	26.650
Stand per 31/12/2015	22.162

Toelichting op de stortingen

Deze reserve is bedoeld om de verliesdeclaraties te betalen voor afgegeven garantiestellingen aan banken waarmee innovatieve en duurzame investeringen in de landbouw en visserij worden gefaciliteerd. Hiervoor is een reguliere storting gedaan van 3 mln. Daarnaast is een bedrag van € 2,5 mln gestort als reserve voor verliesdeclaraties voor de garantstelling voor marktintroductie van innovaties. Deze regeling is in 2015 nog niet opengesteld. Tenslotte is de jaarlijkse storting van € 2 mln gedaan die benodigd is voor het flankerend beleid bij het verbod op de pelsdierhouderij (amendement van Gerven/Dijsselbloem, TK, 2010–2011, 32 609 XIII, nr. 4).

Toelichting op de onttrekkingen

Ook in 2015 hebben de banken veel verliesdeclaraties als gevolg van faillissementen ingediend. Deze komen verliesdeclaraties komen ten laste van de Garantierегeling Landbouw. Garantierегeling Landbouw (en plus) ingediend.

Interne begrotingsreserve apurement

Bedragen x € 1.000

Stand 1/1/2015	150.304
+ storting	28.947
- onttrekking	4.727
Stand per 31/12/2015	174.524

De reserve is bestemd voor door de Europese Commissie opgelegde correctievoorstellen op ingediende declaraties. De storting houdt verband met het door het Europese Hof nietig verklaarde besluit van de EC voor de correctie van de regeling aardappelzetmeel van ruim € 28 mln. De EC heeft dit bedrag in 2015 terugbetaald.

Voor de periode 2007–2009 heeft de EC in juni 2014 een correctievoorstel opgelegd van € 72 mln voor het dossier GMO Groeten en Fruit. EZ is naar het Bemiddelingsorgaan gegaan en heeft geadviseerd het correctievoorstel substantieel lager vast te stellen. Het definitieve besluit van de EC bedraagt € 50,8 mln. Dit bedrag zal Nederland naar verwachting in 2016 betalen ten laste van de interne reserve apurement.

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

17 Groen onderwijs van hoge kwaliteit	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e suppletioire begroting 2015	Mutaties 2 ^e suppletioire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmutaties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
VERPLICHTINGEN	891.348	4.071	13.702	909.121	827.516	- 81.605
UITGAVEN	839.465	4.321	9.966	853.752	843.384	- 10.368
<i>Leningen</i>					55	55
Schatkistbankieren					55	55
<i>Bekostiging</i>	<i>763.092</i>	<i>12.467</i>	<i>9.718</i>	<i>785.277</i>	780.769	- 4.508
WO-groen	181.531	- 8.767	2.666	175.430	174.610	- 820
HBO-groen	87.188	3.464	1.289	91.941	90.568	- 1.373
MBO-groen	170.347	9.396	2.518	182.261	181.919	- 342
Wachtgelden	13.673	243	234	14.150	13.991	- 159
VMBO-groen	305.717	7.804	4.519	318.040	316.547	- 1.493
Aequor	4.636	327	- 1.508	3.455	3.134	- 321
<i>Subsidies</i>	<i>74.524</i>	<i>- 8.146</i>	<i>233</i>	<i>66.611</i>	60.695	- 5.916
Aansturing collectieve ondersteuning	4.039		69	4.108	5.875	1.767
School als Kenniscentrum	31.383	- 4.420	536	27.499	21.962	- 5.537
Kennisverspreiding en innovatie groen onderwijs	713		12	725	1.523	798
Aanvullende onderwijssubsidies	33.705	- 3.748	1.112	31.069	27.106	- 3.963
Ontwikkeling en beheer natuurkwaliteit	1.500		1	1.501	1.429	- 72
Educatie	3.184	22	- 1.497	1.709	2.800	1.091
<i>Opdrachten</i>	<i>612</i>			<i>612</i>	628	16
Kennisverspreidingsprojecten	612			612	628	16
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>1.237</i>		<i>15</i>	<i>1.252</i>	1.237	- 15
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland	1.237		15	1.252	1.237	- 15
ONTVANGSTEN	75			75	243	168

Toelichting op de verplichtingen

De beschikbare € 50 mln voor schatkistbankieren van groene onderwijsinstellingen hoefde niet te worden aangesproken. Verplichtingen voor subsidies met uitgaven 2015 waren al grotendeels meerjarig in voorgaande jaren aangegaan. Vanwege het wegvallen van de groene plus subsidies ingaande 2016 werden er in beperktere mate nieuwe verplichtingen aangegaan.

Toelichting op de uitgaven

Bekostiging

De uitgavenrealisatie op dit onderdeel komt € 4,5 mln lager uit dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door:

- Van de middelen Loonruimte-akkoord kon € 1,3 mln niet meer in 2015 toegekend worden in de bekostigingsbrieven, omdat de middelen te laat beschikbaar kwamen. Deze middelen moeten daarom volgend jaar worden toegekend.
- Op Kenniscentra werd € 0,3 mln bespaard vanwege lagere uitgaven boventallig personeel bij overdracht aan SBB (samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven).
- Er waren meevallers van € 2,9 mln vanwege lagere prijzen in de OCW-conforme bekostigingsmodellen dan eerder geraamd.

Subsidies

De lagere uitgavenrealisatie op het onderdeel subsidies van € 5,9 mln lager wordt veroorzaakt door:

- Er is in 2015 € 0,3 mln loonbijstelling en € 0,9 mln Loonruimte-akkoord toegevoegd. Deze € 1,2 mln is in 2015 niet nodig aangezien de bedragen voor 2015 al vast lagen.
- Er werd € 1,2 mln ontvangen van OCW in het kader van de Regeling intensivering onderwijs die in 2015 niet leidt tot nieuwe uitgaven.
- Voor € 2,9 mln was er vertraging in groene plus projecten (Regeling praktijkleren en groene plus)
- Voor € 0,6 mln was er sprake van minderbesteding op subsidies vanwege lagere uitgaven (meevallers).

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

18 Natuur en Regio	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1° supplettoire begroting 2015	Mutaties 2° supplettoire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmu- taties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
VERPLICHTINGEN	200.392	- 33.346	17.046	184.092	184.073	- 19
UITGAVEN	293.151	- 33.346	2.995	262.800	255.582	- 7.218
<i>Subsidies</i>	<i>83.092</i>	<i>- 5</i>	<i>- 8.107</i>	<i>74.980</i>	<i>74.892</i>	<i>- 88</i>
Zuiderzeelijn (18.1)	6.315			6.315	6.315	0
Cofinanciering EFRO, incl. ETS (18.1)	54.545	- 265	- 2.758	51.522	52.380	858
Bijdrage aan ROM's (18.1)	6.325		- 738	5.587	5.380	- 207
Pieken in de Delta (18.1)	10.817		- 5.420	5.397	4.569	- 828
Programma Natuurlijk Ondernemen en Green Deals (18.2)	1.477		4	1.481	1.364	- 117
Regelingen Natuur (Burgereducatie, RDN, SBL, VNBL & beheer Kroondomeinen) (18.3)	3.613	260	805	4.678	4.884	206

18 Natuur en Regio	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e supplettoire begroting 2015	Mutaties 2 ^e supplettoire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmu- taties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
<i>Leningen</i>	30.484	- 1.737		28.747	28.747	0
Rente en aflossingen voor bestaande leningen (EHS & PNB) (18.3)	30.484	- 1.737		28.747	28.747	0
<i>Opdrachten</i>	46.210	- 8.821	- 2.597	34.792	28.803	- 5.989
Onderzoeksmiddelen (18.1)	672		- 191	481	325	- 156
NURG/Maaswerken (18.2)	8.015			8.015	8.476	461
Mainport Rotterdam (18.2)	7.249		20	7.269	7.244	- 25
Programma Rijke Waddenzee (18.2)	0	653	- 30	623	159	- 464
Programma Natuurlijk Ondernemen en Green Deals (18.2)	4.833	- 1.671	- 231	2.931	3.230	299
Regiekosten regionale functie (18.2)	1.243	- 500	- 73	670	355	- 315
Nationale parken (18.2)	1.000			1.000	149	- 851
Invasieve soorten (18.3)	1.000	- 1.000			0	
Kaderrichtlijn Marine Strategie/Noordzee (18.3)	954	- 375	- 41	538	230	- 308
Natura 2000 (18.3)	3.203		- 140	3.063	212	- 2.851
Monitoring (18.3)	2.258		- 44	2.214	1.691	- 523
Internationale biodiversiteit (18.3)	361		1	362	171	- 191
Caribisch Nederland (18.3)	779		193	972	686	- 286
Overig (18.3)	9.679	- 5.650	- 365	3.664	2.387	- 1.277
Natuurvisie	4.964	- 278	- 1.696	2.990	3.488	498
<i>Bijdragen aan mede-overheden</i>	17.525	80	- 6.185	11.420	12.069	649
Uitfinanciering Sterke Regio's en Nota Ruimte (18.1)	8.875		- 4.544	4.331	5.247	916
Programmatische Aanpak Stikstof (18.2)	6.000	80	- 1.648	4.432	5.509	1.077
Caribisch Nederland (18.3)	2.500		7	2.507	2.500	- 7
Decentralisatiemiddelen natuur (18.3)	150			150	0	- 150
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	26.354	2.480	1.142	29.976	30.476	500
Staatsbosbeheer (18.3)	26.354	2.480	1.142	29.976	30.476	500
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisa- ties</i>	910	351	- 24	1.237	551	- 686
Diverse contributies (18.3)	910	351	- 24	1.237	551	- 686
						0
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	88.576	- 25.694	18.766	81.648	80.044	- 1.604
Dienst Landelijk Gebied	48.691	- 42.518	1.078	7.251	6.833	- 418
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland	31.715	15.834	17.590	65.139	65.124	- 15
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	8.170	990	98	9.258	8.087	- 1.171
ONTVANGSTEN	96.707	25.200	7.849	129.756	126.077	- 3.680
Landinrichtingsrente	42.161			42.161	47.225	5.064
Jachtakten	1.031			1.031	1.036	5
Verkoop gronden	45.000			45.000	45.000	0
Overige	8.515	25.200	7.849	41.564	32.816	- 8.749

Toelichting op de uitgaven

Opdrachten

De lagere uitgaven bij het onderdeel opdrachten hangt samen met het niet uitbetalen van uitgaven voor Natura 2000 zijn € 2,8 mln en voor diverse projecten die niet volledig tot uitbetaling zijn gekomen.

Toelichting op de ontvangsten

Landinrichtingsrente

De meerontvangsten van € 5,0 mln houden voornamelijk verband met het feit dat begunstigden van ruilverkavelingsprojecten gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om landinrichtingsrente vervroegd af te kopen.

Overige ontvangsten

De lagere ontvangst van € 8,8 mln door dat de taakstelling voor Platteland Ontwikkelingsprogramma (POP-2)-inkomsten voor grondverwerving indertijd meerjarig is geraamd. Terwijl deze geen onderdeel meer zijn van het programma vanaf 2007 (POP-3). Op deze taakstelling zijn derhalve vanaf 2007 geen ontvangsten meer gerealiseerd (€ 2,1 mln). Verder is er vertraging bij de realisatie opbrengsten van voormalige DLG-projecten zoals, Project Ontwikkeling Militaire Terreinen (Promt) circa € 5 mln. Tevens heeft vertraging plaatsgevonden bij aantal geplande subsidie eindafrekeningen waarop een terugontvangst was gepland.

Budgettaire gevolgen van beleid,

Bedragen x € 1.000

19 Toekomstfonds	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2015	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmutaties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
VERPLICHTINGEN	181.887	156.589	- 2.197	336.279	194.439	- 141.840
UITGAVEN	176.728	157.062	- 96.020	237.770	78.451	- 159.319
<i>Leningen</i>	<i>176.728</i>	<i>151.358</i>	<i>- 96.366</i>	<i>231.720</i>	<i>72.401</i>	<i>- 159.319</i>
<i>I MKB-FINANCIERING</i>						
<i>Volledig revolverend</i>						
Dutch Venture Initiative/Fund of Funds	21.600	105.800	- 95.000	32.400	3.000	- 29.400
Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen		44.000	- 2.000	42.000	0	- 42.000
<i>Gedeeltelijk revolverend</i>						
Innovatiekrediet	76.454	- 1.308	1.194	76.340	45.178	- 31.162
Risicokapitaal (seed capital)	18.674		- 107	18.567	14.856	- 3.711
Vroege fasefinanciering	10.000	2.866	- 247	12.619	9.367	- 3.252
<i>II INVESTERINGEN IN FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK</i>						
<i>Met vermogensbehoud</i>						
Fundamenteel en toegepast onderzoek	50.000		- 206	49.794	0	- 49.794
<i>III Staatsobligaties Toekomstfonds</i>						
Subsidies						
<i>IV Reëel rendement voor onderzoek</i>						
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>		<i>5.704</i>	<i>346</i>	<i>6.050</i>	<i>6.050</i>	<i>0</i>
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland		5.704	346	6.050	6.050	0
ONTVANGSTEN	21.188	44.000	- 34.000	31.188	49.428	18.240
<i>MKB-FINANCIERING BESTAND INSTRUMENTARIUM</i>						
Innovatiekredieten	18.788			18.788	24.920	6.132
Seed	2.400			2.400	14.508	12.108
Fund of Funds (DVI I/Business Angels)						
Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen		44.000	- 34.000	10.000	10.000	0
<i>MKB-FINANCIERING INCIDENTELE MIDDELEN</i>						

19 Toekomstfonds	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2015	Mutaties 2 ^e suppletore begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmu- taties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)

Ontvangsten DVI II

Ontvangsten fundamenteel en toegepast onderzoek

Renteontvangsten Toekomstfonds

Toelichting op de verplichtingen

Op het verplichtingbudget is € 141,8 mln niet tot benutting gekomen in 2015. Vanwege de fondsconstructie blijft dit budget beschikbaar. Het bedrag bestaat met name uit:

- Toegepast onderzoek (– € 49,8 mln). Voor de investeringen in fundamenteel en toegepast onderzoek zijn nog geen verplichtingen aangegaan (– € 50 mln). De regeling Toekomstfondskrediet Onderzoeksfaciliteiten is in 2015 opengesteld. Partijen dienden in het najaar van 2015 projectvoorstellen in voor investeringen in nieuwe en bestaande hoogwaardige onderzoeksfaciliteiten, waarvoor begin 2016 beoordeling en toewijzing plaatsvindt.
- Innovatiekredieten (– € 44,6 mln). De benutting van het Innovatiekrediet in 2015 is met € 53 mln iets hoger dan in voorgaande jaren. Voor 2015 valt wel op dat de financiering van klinische projecten achter bleef bij de verwachting, omdat een aantal aanvragen niet voor het einde van het jaar afgerond konden worden en doorgeschoven zijn naar 2016.
- Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (– € 42,0 mln). De ontvangst vanwege de voorgenomen verkoop van een deel van de aandelen LIOF kon niet in 2015 worden gerealiseerd, omdat de provinciale staten van Limburg het besluit pas in 2016 zullen bekrachtigen (dit is inmiddels gebeurd). De hiermee samenhangende uitgavenruimte van € 32 mln kon daarom in 2015 niet worden benut. Daarnaast kon de EZ-bijdrage aan de NOM ten behoeve van het Innovatiefonds Noord Nederland niet in 2015 worden verstrekt. De bijdrage zal in afstemming met de noordelijke provincies in 2016 beschikbaar worden gesteld. De ruimte van € 42 mln blijft vanwege de fondsconstructie beschikbaar binnen het Toekomstfonds.

Toelichting op de uitgaven

Op het kasbudget is € 159,3 mln niet tot benutting gekomen in 2015. Vanwege de fondsconstructie blijft dit budget beschikbaar.

Het bedrag bestaat met name uit:

- Dutch Venture Initiative I (– € 29,4 mln). De investeringen vanuit de onderliggende investeringsfondsen zijn volatiel, omdat het lastig is om op voorhand te bepalen in welke en hoeveel ondernemingen wordt geïnvesteerd. Een aantal onderliggende fondsen is later gestart onder andere omdat het lastig blijkt te zijn om hun andere, private funding op te halen.
- Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (– € 42,0 mln). Zie de toelichting op de verplichtingen.
- Innovatiekrediet (– € 31,2 mln). Oorzaak hiervoor was onder andere dat als gevolg van de lager dan geraamde benutting van de regeling in voorgaande jaren de kasuitgaven ook op een lager niveau liggen. Daarnaast bleef de financiering van klinische projecten achter bij de

verwachting. Dat heeft ermee te maken dat een aantal aanvragen niet voor het einde van het jaar afgerond konden worden en doorgeschoven zijn naar 2016.

- Fundamenteel en toegepast onderzoek (– € 49,8 mln). Er zijn geen verplichtingen aangegaan waardoor er ook geen betalingen hebben plaatsgevonden in het kader van de regeling Toekomstfondskrediet Onderzoeksfaciliteiten. De overige bestedingen voor fundamenteel en toegepast onderzoek vanuit het Toekomstfonds worden in 2016 nader ingevuld.

Toelichting op de ontvangsten

De hogere ontvangsten uit de Seed Capital regeling (€ 12,1 mln) komen voornamelijk voort uit de investeringen in de bedrijven Dezima Pharma en Acerta Pharma.

De niet-beleidsartikelen

Bedragen x € 1.000

40 Apparaat	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2015	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmu- taties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
VERPLICHTINGEN	348.836	37.697	2.826	389.359	374.245	– 15.114
UITGAVEN	349.016	37.697	2.646	389.359	374.245	– 15.114
<i>Personele uitgaven</i>	229.124	32.892	– 11.425	250.591	248.694	– 1.897
<i>Waarvan eigen personeel</i>	200.353	4.668	5.780	210.801	199.484	– 11.317
<i>Waarvan externe inhuur</i>	6.290	318	– 31	6.577	8.364	1.787
<i>Waarvan overige personele uitgaven</i>	22.481	27.906	– 17.174	33.213	40.846	7.633
<i>Materiële uitgaven</i>	119.892	4.805	14.071	138.768	125.551	– 13.217
<i>Waarvan ICT</i>	7.065	– 689	211	6.587	6.255	– 332
<i>Waarvan bijdrage aan SSO's (exclusief DICTU)</i>	40.722	– 1.509	204	39.417	38.878	– 539
<i>Waarvan SSO DICTU</i>	30.744	8.266	14.778	53.788	53.500	– 288
<i>Waarvan overige materiële uitgaven</i>	41.361	– 1.263	– 1.122	38.976	26.918	– 12.058
ONTVANGSTEN	31.299	4.395	10.490	46.184	42.425	– 3.759

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven

Er is in 2015 € 1,9 mln minder uitgegeven dan geraamd. Dit verschil wordt met name veroorzaakt doordat:

- De vacaturevervulling bij Nationale Coördinatie Groningen (NCG) minder voorspoedig liep dan geraamd (– € 2,2 mln).
- Er een correctie (– € 3,7 mln) op de uitgaven heeft plaatsgevonden voor de Werk naar Werk kandidaten (VWNW) van voormalig DLG over de 2e helft van 2015. Deze uitgaven zijn betaald uit het eigenvermogen van DLG.
- De uitgaven van externe inhuur hoger (€ 1,8 mln) waren dan geraamd. De hogere externe inhuur wordt voornamelijk verklaard door de inzet van ICT specialisten voor het Identity Management Systeem (IdM).
- Aan Sociaal Flankerend Beleid (SFB) (€ 2,0 mln) meer is uitgegeven dan geraamd.

Bij materiële uitgaven is er € 13,2 mln minder uitgegeven dan geraamd. Dit wordt met name veroorzaakt doordat:

- De materiële uitgaven (– € 3,5 mln) van Nationaal Coördinatie Groningen (NCG) zijn verantwoord op artikel 14 (Energie ETM), terwijl de uitgaven op artikel 40 (Apparaat) waren begroot.
- Lagere uitgaven bij ACM (– € 5,9 mln). Deze lagere uitgaven worden o.a. veroorzaakt doordat de huisvestingskosten aan andere inwonende organisaties zijn doorbelast en er een vertraging van een aantal onderzoeksprojecten heeft plaatsgevonden.
- Vertraagde uitvoering van ICT projecten bij het CPB (– € 1,3mln).
- Dat de uitgaven (– € 1,1 mln) voor Regiebureau Pop lager zijn dan geraamd in verband met de start van het Regiebureau POP nieuwe stijl in 2015.

Toelichting op de ontvangsten

De lagere ontvangsten hangen voornamelijk samen met de vertraagde binnenkomst van geraamde ontvangsten voor bij telecom- en postbedrijven in rekening gebrachte tarieven door de Autoriteit Consument en Markt.

Bedragen x € 1.000

41 Nominaal en Onvoorzien	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting 2015	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmutaties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
VERPLICHTINGEN	0	10.184	– 10.184	0	0	0
UITGAVEN	0	10.184	– 10.184	0	0	0
41.10 Prijsbijstelling	0	3.242	– 3.242	0	0	0
41.20 Loonbijstelling	0	6.942	– 6.942	0	0	0
41.30 Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
41.40 Nog te verdelen	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Op artikel 41 Nominaal en onvoorzien worden geen uitgaven gedaan. Bij 2^e suppletoire begroting 2015 zijn de loon- en prijsbijstelling toegedeeld aan de relevante artikelen.

Budgettaire gevolgen Diergezondheidsfonds (DGF)

Bedragen x € 1.000

01 Bewaking en bestrijding van dierziekten en voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen	Stand vastgestelde begroting 2015	Mutaties 1e suppletoire begroting 2015	Mutaties 2e suppletoire begroting 2015	Totaal geraamd	Realisatie	Slotwetmutaties
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)
VERPLICHTINGEN	21.860	20.964	19.618	62.442	33.114	– 29.328
UITGAVEN	21.860	20.964	19.618	62.442	33.114	– 29.328
Programma-uitgaven	21.860	20.964	19.618	62.442	33.114	– 29.328
<i>Opdrachten</i>	<i>21.860</i>	<i>20.964</i>	<i>19.618</i>	<i>62.442</i>	<i>33.114</i>	<i>– 29.328</i>
U0111 Bewaking van dierziekten	9.307	0	9.826	19.133	14.161	– 4.972
U0112 Bestrijding van dierziekten	12.553	20.964	9.792	43.309	18.915	– 24.394
U0113 Voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen	0	0	0	0	0	0
U0114 Overig	0	0	0	0	38	38
ONTVANGSTEN	21.860	20.964	19.618	62.442	27.410	– 35.032

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Programma-uitgaven onderdeel UO111 Bewaking van dierziekten

De uitgaven voor het onderdeel Bewaking van dierziekten zijn € 4,9 mln lager dan geraamd. Dit wordt onder andere veroorzaakt door lagere uitgaven voor het Salmonella-vaccinatie programma ad € 1,6 mln doordat de Europese regelgeving hiervoor laat is gepubliceerd. Daarnaast lopen enkele instanties belast met de monitoring van dierziekten achter met facturering waardoor in totaal circa € 1,3 mln lagere uitgaven gerealiseerd zijn. De afrekening met de vereffeningsorganisatie Productschappen waarvoor € 1,7 mln onvoorzien was opgenomen zal pas in 2016 afgewikkeld worden.

Programma-uitgaven onderdeel UO112 Bestrijding van dierziekten

De uitgaven voor het onderdeel Bestrijding van dierziekten zijn € 24,3 mln lager dan geraamd bij de 2^e suppletoire begroting 2015. Dit wordt veroorzaakt doordat het DGF-saldo van 2014 ad € 19,1 mln dat bij Voorjaarsnota 2015 is toegevoegd niet in 2015 is uitgegeven. De afrekening met de Vereffeningsorganisatie Productschappen waarvoor onvoorzien € 3,2 mln was opgenomen heeft nog niet plaatsgevonden. Voorts worden de uitvoeringskosten RVO ad € 1,6 mln berekend op basis van nacalculatie en zal verrekening met de voormalige Productschappen pas in 2016 plaatsvinden. Verder lopen enkele vaste contractpartijen in het kader van dierziektebestrijding achter met factureren. Niet alle facturen van de vaste contractpartijen voor de mogelijke bestrijding van dierziekten zijn ontvangen.

Toelichting op de ontvangsten

De ontvangstenrealisatie valt € 35 mln lager uit dan in de 2^e suppletoire begroting 2015 was geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat in de raming bij de 2^e suppletoire begroting 2015 de ontvangsten gelijk zijn gesteld aan de uitgaven van het DGF ad € 62,4 mln. Dit was echter een technische verwerking (conform de fondsconstructie moeten de ontvangsten en uitgaven aan elkaar gelijk zijn). De werkelijke ontvangsten zijn een stuk lager. Voorts zijn de ontvangsten in 2015 lager doordat gelet op de opheffing van de productschappen er reeds eind 2014 een voorschot van € 3,3 mln van Productschap Zuivel voor 2015 is ontvangen en een bedrag van € 6 mln van het Productschap Pluimvee en Eieren ten behoeve van de bestrijding AI (waarvan € 0,8 mln is uitgegeven in 2014, de overige kosten komen ten laste van 2015). Ook zijn de heffingen in de sector pluimvee pas laat in 2015 gefactureerd waardoor er € 3,3 mln minder is ontvangen dan begroot en zijn de kosten voor bestrijding Mycoplasma € 0,6 mln. nog niet ontvangen door RVO. Een bedrag voor de dekking van de kosten voor de AI-uitbraken ad € 2,6 mln is nog niet verrekend met de sector.